

NETFLIX
ORIJINAL DİZİSİ

JOSEPHINE
HART

—
YARA

ÇEVİRİ: DEFNE KARAKAYA

MUNDI

YARA

Josephine Hart

Mundi Kitap

Yara, Josephine Hart

İngilizce aslından çeviren: Defne Karakaya

Damage

İlk baskı: Virago, 2011

Bu çeviride kaynak alınan baskı: Chatto&Windus, 1991

© 1991, The Estate of Josephine Hart

© 2024, Can Sanat Yayınları A.Ş.

Bu eser Peters, Fraser and Dunlop Ltd. ile AnatoliaLit Telif ve Tercümanlık Hiz. Ltd. Şti. aracılığıyla yapılan sözleşme sonucu yayımlanmıştır.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: Ocak 2024, İstanbul

Bu kitabın 1. baskısı 5000 adet yapılmıştır.

Dizi editörü: Merin Sever

Editör: Çiçek Eriş

Düzeltili: Ebru Aydın

Mizanpaj: Atahan Sıralar

Sanat yönetmeni ve kapak tasarımı: Utku Lomlu / Lom Creative (www.lom.com.tr)

Baskı ve cilt: Pasifik Ofset

Cihangir Mah. Güvercin Cad. Baha İş Merkezi A Blok No: 3/1 Z. Kat

Avcılar-İstanbul

Sertifika No: 44451

ISBN 978-625-6377-83-7

MUNDİ KİTAP

Maslak Mah. Eski Büyükdere Cad. İz Plaza Giz, No: 9/25 Sarıyer/İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

mundikitap.com

bilgi@mundikitap.com

Mundi Kitap, Can Sanat Yayınları Yapım ve Dağıtım Tic. ve San. A.Ş.'nin tescilli markasıdır.

Sertifika No: 43514

YARA

Josephine Hart

ROMAN

İngilizce aslından çeviren
Defne Karakaya

MUNDI

JOSEPHINE HART, 1942'de İrlanda'da doğdu. Carrickmacross'taki yatılı bir manastır okulunda eğitim gördü. Hart'ın trajik bir çocukluğu oldu: 17 yaşına geldiğinde iki kardeşi hastalıktan, bir erkek kardeşi kimyasallarla deney yaparken gerçekleşen bir patlamada öldü. 22 yaşında Londra'ya taşındı; Haymarket Publishing'de çalışmaya başladı, bu yayınevinin ilk kadın yöneticisi oldu. 1980'lerin sonunda Gallery Poets (Galeri Şairleri) grubunu kurdu. T.S. Eliot hakkındaki *Let Us Go Then, You and I* (Gel Gidelim Beraberce) prodüksiyonu, Shaftesbury Caddesi'ndeki Lyric Tiyatrosu'nda, bir şiir programı olarak ilk defa altı hafta boyunca sahnelendi. Aralarında Lorca'nın *Bernarda Alba'nın Evi* ile Iris Murdoch'un *Kara Prens'inin* de olduğu çok sayıda West End oyununun yapımcılığını üstlendi. İlk romanı *Yara*, 1990'da yayımlandı. 26 dile çevrilen kitap dünya çapında bir milyondan fazla sattı ve başrollerinde Jeremy Irons ve Juliette Binoche'un oynadığı, Louis Malle'in yönettiği filmi yapıldı. Beş roman daha yazdı: *Sin* (Günah, 1992), *Oblivion* (Nisyan, 1995), *The Stillest Day* (En Durgun Gün, 1998), *The Reconstructionist* (2001) ve *The Truth About Love* (Aşk Hakkındaki Hakikat, 2009). Londra'daki British Library'de gerçekleştirilen Josephine Hart Şiir Saati gecelerinden esinle yazdığı kitabı *Catching Life By the Throat* (Hayatı Boğazından Yakalamak, 2006), Birleşik Krallık'taki tüm ortaokullara sesli kitap versiyonuyla birlikte dağıtıldı. *Words That Burn* (Yakan Sözcükler, 2008) onu izledi. Josephine Hart 2011'de öldü.

DEFNE KARAKAYA, Koç Üniversitesi Sosyoloji ve Tarih bölümlerinden mezun oldu. Orta Avrupa Üniversitesi'nde Toplumsal Cinsiyet Çalışmaları Bölümünde yüksek lisansını tamamladı. Koç Üniversitesi Yayınları'nda editör ve yayın koordinatörü olarak çalıştı. Halen serbest çevirmenlik, editörlük ve sanat kurumlarına yayın koordinatörlüğü yapıyor.

Maurice Saatchi'ye

İngilizce Yayıncının Önsözü

Josephine Hart, yaşamını şairlerin şekillendirdiğini söylerdi. “Yaşamın her şeyden önce dil olduğu bir kelime çocukları ülkesinde, kelime çocuğuydum. Şairler sadece kahraman değillerdi, aslında dilin tanrılarıydı.”

Temsilcisi Ed Victor’ın teşvikiyle, Josephine Hart ile Virago’nun ilk tanışması şiir aracılığıyla oldu. Birçoğumuz British Library’deki Josephine Hart Şiir Saati’ne gidiyor ve performansların etkisiyle büyüleniyorduk, en çok da Josephine’inkilerle. Bunun sonucunda, Josephine’in giriş yazdığı, büyük şiirlerin derleme koleksiyonları olan *Catching Life By the Throat* [Hayatı Boğazından Yakalamak] ile *Words That Burn’ü* [Yakan Sözcükler] oyuncuların şiirleri okuduğu CD’lerle birlikte yayımladık. Bir şiir vaiziydi, etrafına doluşan izleyicilere şöyle derdi: “Ses, his ve hissiyat üçlemesi olan şiir, deneyime başka hiçbir edebi türün yapamayacağı şekilde ses verir.”

Profesör Ron Schuchard, 2011 T.S. Eliot Uluslararası Yaz Okulu’nda onun anısına şöyle demişti: “Eliot’ın, yaşayan sesi dinlerkenki hissimize dair tanımından, yani ‘düşünce ve duygunun bilinçli düzeylerinin çok altına nüfuz eden, her sözcüğe canlılık katan, en ilkel ve unutulmuş olana düşen, bir kökene dönen veya bir şeyi geri getiren, en medeni zihniyetleri ateşleyen hece ve ritim duygusu’ndan yararlanarak şiirsel dilin engin seslerine yönelik derin bir kültürel açılığa hafifçe dokundu ve onu beslemeye devam etti.”

Son romanı *The Truth About Love* [Aşk Hakkındaki Hakikat], tüm diğer kitapları gibi, tutku hakkındaydı, aynı zamanda kefarettir hakkındaydı ve kendi çocukluk trajedilerini hissettiriyordu. “Onca yıl bunun hakkında aslında hiç yazmadım,” diye anımsıyordu, “kısa ve öz olarak bu kitap dışında. Böyle şeylerin ardından hayatta kalılabileceğini bilmek olağanüstü bir

şeydi. Ailemizde olanlar, en soğuk ifadeyle, tuhaftı; ama insanlığın tarihine bakıldığında, tüm büyük edebiyatlara ve Yunanlara dönüldüğünde, yas ve kayıp insanlık halinin parçasıdır.”

Hayatta kalmak için edebiyata, sözcüklere bakmayı içgüdüsel olarak biliyordu: “Şiir beni hiç yüzüstü bırakmadı. Şiir olmasa hayatı daha az anlaşırlar, daha az dayanılır ve daha az keyifli bulurdum.” Sözcüklerden, sanatın çok temel bir düzeyde beslendiğimizi anlıyordu. Romanlarının insan doğasına, neyde eksik olduğumuza ve neyi arzu ettiğimize dair bu aynı içgüdüsel kavrayıştan geldiğine inanıyorum. İhtiyaçlarımız yıkıma yol açtığına bile. Duygulardan, insan ilişkilerinin temel, gerçek, sadeleştirilmiş esasından korkmuyordu.

“Yaralı insanlar tehlikelidir. Hayatta kalabileceklerini bilirler,” diyen meşhur satırlarıyla tutku ve ihanet hakkındaki bu çok satan romanı *Yara*, bugün hâlâ şok edici ve vahşidir.

Yara'yı, ikinci romanı *Sin*'le [Günah] birlikte Virago Modern Klasikler dizisinden yayımlamaktan çok memnunum. Josephine de çok mutluydu. Bana birçok kez kitaplarının klasikler arasına girecek olmasından ne kadar heyecan duyduğunu ifade etmişti: “Bunu daha önce de söylediğimi biliyorum ama Virago Klasikler listesine dahil edilmem gerçekten de yazarlık hayatımın en büyük onuru. TEŞEKKÜRLER.” Daha sonra “Tekrar ediyorum, *Yara* ve *Sin*'in Virago Modern Klasikler'den biri olmasının benim için ne anlama geldiğini asla tam olarak anlayabileceğinizi sanmıyorum.” Ve “Bir Virago modern klasiği olmaktan duyduğum gurur çok büyük. Bunu her gün düşünüyorum! Gerçekten.”

Biz kitapları yayımladığımızda hayatta olmayacağını hissettiğini şimdi anlıyorum.

Fakat seçtiğimiz kapak görsellerini görmüştü. *Yara* için şunları yazmıştı: “Çok çarpıcı. Bu kitap için gerekli olduğunu düşündüğüm bir hidnete sahip... Açıkçası tüm kitaplarım için... Bir süre sessizce oturup kapağa bakmak istedim...” Ve hemen, bana yirmi dört uzun saplı harika gül göndermişti, kartta Marianne Moore'dan bir alıntı vardı: “Dikenlerin senin en iyi tarafın.”

Sonra ona *Sin*'in kapağını gönderdik. “Yine yaptınız! O bir aradalığı gördüğümüzde M. ve ben nefeslerimizi tuttuk. Tek tek harika... Bir arada nefes kesici. Kitapların özüne iniyorlar... Bunun benim için ne ifade ettiğini anlayacağından şüpheliyim. Dilin bile sınırları var.”

Tasarımcı için zakkumlar geldi.

Kitapları için yeni giriş yazıları yazıp yazamayacağını sormuştum. “Teşekkürler. Yayımlanmalarından yirmi yıl sonra haklarında yazmak çok tuhaf olacak. Bu yolculuğa başlayacağım,” dedi.

Fakat benim bildiğim kadarıyla yazamamıştı. Ölümünden bir süre sonra, kocasının sekreteri Monique Henry, Josephine'in 25 Şubat 2011'de ona gönderdiği bir şeyi hatırladı.

Monique. . .
Sorunsuz... Dięerini iptal et... Çok MİNNETTARIM
J

Böylece aşağıdaki giriş yazısı ortaya çıktı.

Neredeyse ölümcül bir şekilde yankılanan bir notla bitiriyordu. Sevgili kocası Maurice'e bunu sorduğumda, Josephine'in hayatı boyunca "bencilik olarak görülebileceğini düşündüğü, çok sevdiği yazarlık yolunu izlediği için," hayatta kaldığı için, hayatta kalamayan zavallı erkek kardeşine ihanet ettiğini hissettiğini söyledi. Onun yarasıyla yaşadığı şey buydu.

Lennie Goodings
Yayıncı, Virago

GİRİŞ

Yara'yı yazmaya 1989'da başladım. İlk bölümünü Sussex'teki evimizde uzun ve dar bir odada yazmıştım. Oda bir zamanlar şapel olarak kullanılmış, sonra dinî vasfından arındırılmıştı. Şimdi bunun tuhaf şekilde kitaba uygun olduğunu düşünüyorum. Benim için *Yara*, *Sin* [Günah] gibi, bir günah çıkarma biçimiydi. Ne var ki *Yara*, *Sin*'den farklı olarak tövbe etme arzusu barındırmayan bir günah çıkarmaydı. Kitabın ahlaki dayanak noktasının bu olduğu kanısındaydım. Şimdi inanıyorum ki romanı okuyanların genellikle rahat-sız olmasının nedeni de bu. İsim-siz anlatıcı bize sanki diyor ki tövbe edemem zira tövbe etmek, beni var eden şeyin kendisini inkâr etmek olur. Ailemi mahvettim ve oğlumun ölümüne neden oldum. Acı içinde boğuluyorum. Kederden kırılıyorum. Ama tövbe etmem. Kitabı yazarken bu ahlaki başkaldırıdan daha azının ona yakışma-yacağı-nı hissettiğimi anımsıyorum. Böyle bir trajediye yol açan sap-lantının gücünü inkâr etmek olurdu bu.

İnsan yaşamındaki üç büyük, yıkıcı potansiyeli olan güçten biri erotik saplantıdır. Diğer ikisi ise keder ve kıskançlıktır. Keder ve kıskançlık, hakkında yazması "daha temiz" temalardır. Erotik saplantı ise daha karanlık. Sadece şehvet mi? Aşağılayıcı bir ifade olarak, aslında güçlü bir içgüdü olan şeye karşı küçümseme sergiler. *Yara*'da anlatılan türden bir erotik saplantı, şehvet değildir. Buna itiraz edenler olabilir, şüphesiz etmeye de devam edecekler. Cevabım ba-

sit. Şehvet uzun sürmez. Shakespeare haklı. Şehvet haz arzusundan, erotik saplantı ise bir olma ihtiyacından kaynaklanır. İster kadın ister erkek olsun, başkalarının saplantılı kişiye sonsuza dek ulaşamamasının nedeni de budur. Kökü psikolojidedir, *Yara* örneğinde Anna Barton'ın psiko-erotik gücü hem erkeği –erkeğin kendisine göre yaratır hem de onu yok eder.

Kitabın ilk bölümlerini bir saat içinde yazdım, sanki bana dikte ediliyorlardı. Çizgili bir yazı defterine elyazısıyla yazdım ve sanırım, asılları şimdi Boston'da olsa da, 1991'de roman yayımlandığında bu giriş bölümlerinde çok az değişiklik vardı. Sonra durdum. Bunlarla hiçbir şey yapmadım. Tuhaf olduklarını biliyordum. Sanırım artık gerilmiştim. Sonunu biliyordum. Son satırları biliyordum. Yazmalı mıydım? Kelimelerin çocuğu bir İrlandalı olarak edebiyat benim hayatım ve can simidimdi. Müzik ve resmin üzerimde çok az etkisi var gibiydi. Ancak dil –romanlar, şiirler ve yine tutkuyla okuduğum tiyatro oyunları– içinde hayatın sırlarını aradığım kelime dünyasıydı. Daima takıntılı bir okur olarak, İrlanda'nın küçük bir kasabasında, çifte aile faciasından sona dört yıl boyunca haftada altı kitap okumuş, bu doymak bilmeyen tüketime İrlanda'dan ayrıldıktan sonra da devam etmiştim. Belki okur olmak daha güvenliydi. Yazarlar yırtıcıdır. Okurlarının zihnini ele geçirmek isterler. Benim daha sakin bir hayata ihtiyacım vardı. Bu yüzden anlatıcımı yazdığım sayfalardan uzağa gizledim ve ondan sessizlik bekledim. Dikkatimi dağıtacak çok fazla şeyim vardı.

Prodüktörü olduğum *The Vortex* [Girdap] hâlâ West End'de oynuyordu ve Iris Murdoch'ın *Kara Prens*'inin prodüksiyonunu planlıyordum. Ayrıca o zamanlar geç saatte –çok geç saatte– yayınlanan, *Books by my Bedside* [Başucumdaki Kitaplar] adlı bir kitap programı sunuyordum. Semazen gibi faaliyetten faaliyete dönüyordum. O zamanlar pek tanımadığım yazar temsilcisi Ed Victor'la tiyatro sonrası yediğimiz bir yemek, eşimin “yapmam gereken şey” olduğuna inandığı bu romanın ilk bölümlerini görmek istemesiyle sonuçlandı. Bu bölümleri Ed'e göndermem biraz zaman aldı, o ise hemen yanıt verdi: “Bu kitabı bitirmemeye hakkın yok.” ... “Bitti Ed – kafamda.” ... “Kâğıda dök.” Döktüm. Bu kısa bir roman. O yılın yazında yazmayı bitirdim. Hayatım değişmek üzereydi. Bazen, başarısına rağmen, *Yara*'dan kendim yara alıp almadığımı merak ettim.

Josephine Hart
Şubat 2011

BİR

İçimizde bir manzara vardır, ruhun coğrafyası; yaşamımız boyunca onun sınırlarını ararız.

Bulacak kadar şanslı olanlar, bu sınırın akışkan hatlarına doğru taşın üstünden akan su gibi kayarlar; artık yurtlarını bulmuşlardır.

Kimi onu doğduğu yerde bulur, kimi ise bir sahil kasabasını susuzluktan kavrularak terk edip kendini çölde ferahlamış bulur. Yemyeşil tepelikli arazilerde doğan fakat sadece şehrin yoğun ve meşgul yalnızlığında gerçekten rahat edenler de vardır.

Kimileri için arayış, başkasından bir iz aramaktır; bir çocuk veya anne, büyükbaba veya erkek kardeş, âşık, eş veya bir düşman.

Hayatlarımızı mutlu ya da mutsuz, başarılı ya da tatminsiz, sevilerek ya da sevilmeden, fark edilmenin şokuyla hiç donup kalmadan, ruhumuzdaki bükülü demirin kendini çözüşünün ıstırabını hiç hissetmeden geçirebilir ve nihayetinde yerimizi buluruz.

Hiç ait hissetmedikleri bir dünyayı terk ettikleri sırada, ailesinin kederine şaşkınlıkla bakan, ölüm döşeğindeki insanların yanında bulundum.

Varlığı bir zamanlar kendi varlığına kilitlenmiş erkek kardeşinin ölümüne, çocuğunun ölümünden daha fazla ağlayan adamlar gördüm. Uzun zaman önce, sadece bir kere, amcalarının dizinde ışık saçan gelinlerin anne oluşunu izledim.

Kendi hayatımda ise, pek sevgili ve alışılmadık hayat arkadaşları edinerek epey yol aldım; bir eş, bir oğul ve bir kız. Onlarla bir-

likte yaşadım, tatmin etmeyen güzelliğın çevrelediğı sevgi dolu bir yabancı olarak. Mahir bir ikiyüzlü olduğumdan, varlığımın keskin köşelerini nazikçe ve sessizce yumuşattım. Seçtiğim sınırlara doğru meylederkenki eğretiliğı ve acıyı sakladım, sevdiklerimin benden beklediğı şey olmaya çalıştım: iyi bir eş, iyi bir baba, iyi bir evlat.

Elli yaşında ölseydim, herkesçe bilinen bir isim olmasam da, bir doktor ve saygın bir siyasetçi olacaktım. Dünyaya bir katkısı olmuş, hüzünlü eşi Ingrid ile çocukları Martyn ve Sally tarafından çok sevilmiş biri.

Cenazem, hayat yolunda benden daha ileri gidebilmiş ve dolayısıyla katılımlarıyla hatıramı onurlandıranlarla dolu olurdu. Ve bu kendine has adamı sevdiğine inanan, gözyaşlarıyla onun varoluşuna tanıklık edenlerle.

Dünya nimetlerinin, çoğu insandan daha cömertçe bahşedildiğı, ortalamanın üstündeki bir adamın cenazesi olurdu bu. Nispeten erken bir yaş olan ellide yolculuğunu sonlandıran bir adam. Devam etseydi, kesinlikle birtakım büyük gurur ve başarılarla götürebilecek bir yolculuk.

Fakat elli yaşında ölmedim. Şu an beni tanıyıp da bunun bir trajedi olduğunu düşünmeyen çok az insan kaldı.

Zenginlik, güzel bir eş, başarılı çocuklar, prestijli bir siyaset kariyeri... Dışarıdan bakıldığında her şeye sahip bir adam, hangi uğurda tüm bunları riske atar?

Tutku.

Oğlunun sevgilisi Anna'yla karşı karşıya geldiği anda hayatında eksik olan tek şeyin, tutkunun yoksunluğunu iliklerine kadar hissededen bu adamın hikâyesi **Yara**.

Josephine Hart, insanın tutkuya duyduğu zaafı güzel, esrarengiz ve tehlikeli bir kadınla ona sahip olmayı takıntı haline getiren bir erkeğin ilişkisi üzerinden anlatırken, yaşamla ölüm arasındaki bir dansı kelimelere döküyor.

Tehlikeli takıntılar, yıkıcı tutkular ve aşkın karanlık yüzü...

MUNDI

mundikitap.com

mundikitap

mundikitap

mundikitap

roman

ISBN 978-625-6377-83-7

9 786256 377837